

O D L U K E

A/ Odluke domaćih sudova i drugih organa

VIŠI PRIVREDNI SUD HRVATSKE

Presuda br: Pž-1101/82
od 25.I 1983.

Vijeće: Mr Veljko Vujović, Gordana Gasparini,
prof.dr Branko Jakaša

ODGOVORNOST BRODARA - OGRANIČENA ODGOVORNOST PO JEDINICI TERETA

Kad brodar za štetu odgovara ograničeno po jedinici tereta, onda odgovara samo za štetu na teretu /stvari/ i to samo do visine propisanog iznosa ograničene odgovornosti - Preko iznosa ograničene odgovornosti brodar ne odgovara ni za štete ni za troškove koji su primatelju nastali u svrhu ustanovljenja ili umanjenja štete, kao akcesornost štete - Obveza brodara da preko iznosa ograničene odgovornosti naknadi primatelju troškove postupka /parnične troškove i troškove postupka osiguranja dokaza/ temelji se na posebnoj pravnoj osnovi, kvalificiranoj krivnji brodara što svoju obvezu naknade štete nije dobrovoljno ispunio, odnosno što je bez opravdanog razloga odbio sudjelovati u kontradiktornom utvrđivanju štete

U sporu između tužitelja kao cesionara primatelja tereta koji se po teretnici broj YR 11, dd. Tokyo /Japan/, 17.II 1978. godine prevezio iz luke Jokohama u jugoslavensku luku brodom "Bahia de Cochinos", protiv tuženoga kao brodara navedenog broda, radi isplate iznosa od USA \$ 63.167,20 spp iz naslova naknade štete zbog oštećenja tereta tijekom prijevoza, od čega USA \$ 37.086,70 iz naslova naknade štete na teretu i USA \$ 26.080,50 iz naslova naknade troškova utvrđivanja štete na teretu, troškova popravka i ispitivanja da li popravljene stvari služe svrsi, nakon što je pravomoćnom presudom Okružnog privrednog suda od 8.X 1980, primjenom ograničene odgovornosti brodara po jedinici tereta, usvojen tužbeni zahtjev za iznos USA \$ 10.841,50 spp iz naslova naknade štete na teretu, prvostepenom presudom citiranom u izreci odbijen je tužbeni zahtjev za iznos od USA \$ 26.080,50 spp iz naslova naknade troškova utvrđivanja štete na teretu, troškova popravka i ispitivanja da li popravljene stvari služe svrsi,

koji tužitelj traži preko iznosa ograničene odgovornosti po jedinici tereta.

U obrazloženju prvostepene presude navodi se da "u slučaju primjene ograničene odgovornosti broдача po jedinici tereta, broдар nije obvezan pored iznosa kojeg treba isplatiti po toj osnovi, platiti primatelju tereta po teretnici bilo koji daljnji iznos koji je u uzročnoj vezi sa oštećenjem tereta, pa tako i iznose koji se odnose na troškove utvrđivanja štete na teretu, troškove popravka i ispitivanja da li popravljene stvari služe svrsi", jer, u protivnom, "ne bi stvarno bila ograničena odgovornost broдача već bi primatelj tereta u nastojanju da smanji štetne posljedice koje po svojoj visini prelaze iznose primjenom ograničene odgovornosti broдача po jedinici tereta, na broдача prebacio teret da snosi i daljnje troškove koji daleko premašuju iznose koje je broдар dužan platiti primjenom ograničene odgovornosti".

Protiv ove presude tužitelj je podnio žalbu i presudu pobija zbog pogrešne primjene materijalnog prava, te predlaže da se iste preinači i tužbeni zahtjev usvoji ili, podredno, da se primjenom analogije iz čl.168, st.2. ZPP-a, ovi troškovi dosude u srážmjeru uspjeha u parnici, uz naknadu ostalih troškova postupka. U žalbi navodi da ovi troškovi predstavljaju troškove utvrđivanja štete, da su oni razumno učinjeni, u razumnom iznosu i radi umanjenja štete, te da se po općim principima prava ti troškovi moraju priznati i da ih je broдар dužan naknaditi preko iznosa ograničene odgovornosti po jedinici tereta. Nadalje, da su ovi troškovi mogli postati troškovi spora u slučaju da se zatražilo osiguranje dokaza, a da troškove spora sud dosudjuje preko iznosa ograničene odgovornosti po jedinici tereta, tako da nema osnove da se isti troškovi ne priznaju samo zato što su učinjeni izvan postupka osiguranja dokaza.

Odgovor na žalbu nije podnešen.

Žalba nije osnovana.

Ispitujući prvostepenu presudu u granicama iz čl. 365, st.1. i 2. ZPP-a, žalbeni sud je utvrdio da je ista zakonita i pravilna, jer je donešena u postupku u kojem nisu povrijeđene odredbe iz čl.354, st.2. ZPP-a i uz pravilnu primjenu materijalnog prava.

Pravilno je prvostepeni sud primijenio materijalno pravo kada je odbio tužbeni zahtjev za naknadu spornih troškova u iznosu od USA \$ 26.080,50 spp, koji premašuju iznos ograničene odgovornosti po jedinici tereta, zauzevši pritom shvaćanje da brodar nije obvezan, pored iznosa kojeg treba platiti po osnovi ograničene odgovornosti po jedinici tereta, platiti bilo koji daljnji iznos koji je u uzročnoj vezi sa oštećenjem tereta, pa tako ni iznose koji se odnose na troškove utvrđivanja štete na teretu, troškove popravka i ispitivanja da li popravljene stvari služe svrsi.

Preko iznosa ograničene odgovornosti po jedinici tereta brodar ne odgovara ni za štete ni za troškove, kao akcesornost štete, koji su nastali kao posljedica oštećenja tereta /član 4, toč.5, stav 1. Haških pravila, 1924/.

Isto vrijedi i za troškove postupka /parnične troškove i troškove postupka osiguranja dokaza/, a u slučaju kada se oni dosudjuju preko iznosa ograničene odgovornosti po jedinici tereta, odgovornost brodara za te troškove temelji se na posebnom pravnom naslovu, na brodarovoj kvalificiranoj krivnji što nije dobrovoljno ispunio svoju obvezu, odnosno što je bez opravdanog razloga odbio sudjelovati u kontradiktornom utvrđivanju štete.

Žalitelj ni tijekom postupka pred prvostepenim sudom ni u žalbi ne dokazuje da su sporni troškovi prouzročeni kvalificiranom krivnjom tuženoga.

Neosnovano se žalitelj poziva na "opća načela prava" prema kojima se pored štete na stvari, trebaju naknaditi i svi troškovi koji su oštećenom nastali u svrhu ustanovljenja štete, kao akcesornost štete.

Na sporni pravni odnos ne primjenjuju se ova generalna pravila o obujmu naknade /popravljanja/ štete, već navedena specijalna pravila pomorskog prava o ograničenoj odgovornosti brodara po jedinici tereta prema kojima brodar odgovara samo za štetu na stvari i samo do određene, propisane visine.

Okolnost što brodar za štetu odgovara ograničeno ne oslobadja primatelja dužnosti da poduzima mjere u svrhu umanjenja štete, a "nepravičnosti" o kojima govori u žalbi, a koje su posljedica ograničene odgovornosti brodara po jedinici tereta, žalitelj je mogao izbjeći tako, da u

sporazumu s brodarom, suglasno citiranom propisu i klauzuli br.24. citirane teretnice, povisi granicu brodarove odgovornosti, na način da u teretnicu unese vrijednost tereta.

Ocjenjujući iz navedenih razloga da nije ostvaren žalbeni razlog zbog kojeg se prvostepena presuda pobija, kao ni žalbeni razlog apsolutno bitne povrede odredaba parničnog postupka, na koji žalbeni sud pazi po službenoj dužnosti, na temelju odredbe iz čl.368. ZPP-a, žalbu je kao neosnovanu valjalo odbiti i prvostepenu presudu potvrditi.

G.G.

VISI PRIVREDNI SUD HRVATSKE

Presuda br: PŽ-1173/82
od 25.I 1983.

Vijeće: Mr Veljko Vujović, Gordana Gasparini,
prof.dr Branko Jakaša

VRIJEME ISKRCAJA - SPOJNICE - ZADRŽAVANJE BRODA

Kad je vrijeme stojnica određeno za dvije luke iskrcaja, stojnice se računaju jedinstveno, pa ako se u prvoj luci iskrcaja iskrcaj izvrši u vremenu prije nego što su stojnice počele teći /u vremenu koje se prema ugovoru ne računaju/, svo ugovoreno vrijeme stojnica ostaje za iskrcaj u drugoj luci - Kad je ugovorom određeno da se u vrijeme stojnica ne računaju kisni dani, onda se oni ne računaju ni onda kada se prije njih nije radilo - Nakon isteka prekostojnica, brod nije ovlašten odbiti iskrcaj zato što mu primatelj nije platio naknadu za prekostojnice, nego je dužan, na trošak i rizik primatelja, iskrcati i uskladistiti teret /čl.539. ZPUP-a/ i samo za to zadržavanje broda, nastalo radi poduzimanja mjera iz čl.539. ZPUP-a, pripada mu pravo na naknadu /čl.540. ZPUP-a/ - Mjere iz čl.539. ZPUP-a brod je dužan poduzeti i u slučaju kad se u vrijeme isteka prekostojnica nalazi na sidrištu ili mu luka ne može staviti na raspolaganje sredstva za iskrcaj, s tim što će u tom slučaju teret iskrcati na maone, odnosno otploviti u drugu, prvu odgovarajuću luku i tamo iskrcati teret, sve na trošak i rizik primatelja

U sporu između tužitelja kao brodarka broda "Eleonora" kojim je po teretnicama br.1 i 2, dd. Crnsköldsvik, 18.XII 1978. godine prevežen iz luke Crnsköldsvik u jugo-
teret